

I. ЕНЕЙ НЕ ОЗИРАЄТЬСЯ

xxx

Це, бачиш, серце. В ньому вирва
на місці втіхи та печалі.
Ти сорочки із кропиви
плетеш ночами.

І тіні лицарок, сестер,
в нічному рухаються люстрі.
Той, хто потягнеться тепер
тобі назустріч,
навіки буде всіх рідніш,
перехрести його у спину.

Візьми цей трем. Візьми цей вірш
за кровоспинне,
вклади йому на шкіру так,
як прикладають подорожник.

Він буде чоловік і птах –
так досі можна.

Як тонко витікає час
з одухотвореної глини.
Скажи, скажи, як звали нас
і де були ми.

А цвіт осиплеться з вишень,
заповнить вирви та безодні.
І має значення лише –
де ти сьогодні.

xxx

І, ставши над руїною життя,
дивись крізь каламутну товщу втоми,
як серпокрильці скрикують, летять,
летять над домом.
П'ять людських вікон, що хрестом горять,
срібляста нитка дихання травневого.
Я говорю з тобою. Ти – звіря
з високим нервом.

Написане розсипалося десь
слідами теплих лап, чортячих ратиць.
Лишається з підтверджених чудес –
читати й брати,
тож буде так. Дерева мовчазні.
Бездомність прорізається оскомою
при ночі цій, при цім страшнім вогні
війни, гулкому.
По вірі й буде. Плутаючи слід,
біжи туди, де вже не перейматимуть.
І не слова, лиш черга по землі
із автомата.

xxx

Гравітація, працюючи
над обличчями європейських жінок,
особливо ретельно затримується на українських:
це не вік на тобі позначаю,
не безсонні ночі й печалі,
я такі накладаю печаті,
над якими й святі мовчали, –

я прописую по тобі вільність ґрунту нічного,
по якому до власних кордонів ступає військо.

Як папір, крихка твоя шкіра, і така сама бліда,
і блакитна жилка під лівим оком, почорніла за зиму –
це та чорна ріка, що скипіла поміж близькими.

Розшаровуються мова й дійсність, ніби олія й вода.

Ось іде солдат до своїх і тримає кишки руками,
і обвалюється долі, зачувши хрипкі позивні побратимів.
Ось, наприклад, слово «пам'ять» – хто що знає про пам'ять,
у якій горілою плоттю пахне високий дим?
Ось росте крізь тебе таке щось, як дерево з кришталю,
і одного від нього чекаєш – аби дивилося вгору.
Але вибух підважує діафрагму, наче танковий люк,
розшматовує зв'язки голосові та роздирає горло.
Але то не кістка з плеча на місці живої руки –
то твоє кришталеве дерево збирає тіло докупи.

Ось кристалами квітів укриваються солончаки,
добре знаючи, що у сонця і смерти однаково шерхлі губи.

І не він говорив із тобою тоді, то шорсткий середульший біль,
то була дрібна червона цятка на білому,
провісниця крововтрати.

Відчуваєш? Сліпе повітря Європи обмацує нове обличчя тобі,
бо силкується упізнати.

xxx

Я потім розповім: там яблуня росла
і квітла – аж на всю світилася господу.
Летіла в небі смерть і падала у воду,
а вітер все котив пелюстки по столах.

Бо квітень – то шрапнель.
І тихий у домах
дрібненький чорний люд, наляканий, та впертий.
Я чую: ти береш домівки наші, смерте,
і струшуєш в руці, немов торішній мак.

Там спокій був, як мед, що перегус і згірк,
і пес ішов до рук, і рухалась планета.
Але звучав метал крізь довгу ноту меду,
але торкала тінь обличчя дороги.

Я там іще стою. Уже не всі живі.
Таких скупих зозуль ще зроду не було в нас:
кують нам рік чи два.
І в грудях все холоне,
як срібло на траві.
Я потім розповім.

Він виносить заступ у сад і стривоженій жінці гукає:
Відступи пів кроку назад і дивися.

Noli me tangere.

Поки ще спокійна пора, тут потрібно поприбирати:
за паркан зазиратимуть, як підуть святковим парадом.

Чи розгледити ти віру поміж святими кошиками?

І вона стоїть, дивується, як це дорого коштує,
як пече земля у стопи, важка, поранена, прикра.

Не торкайся, добре? Стій там і говори.

Наче це і не нам воскресати для світу нового.

Ти бриниш, як струна. Залишайся поруч, тривого.

Ти багато знаєш і так, а ще більше передчуваєш.

Ось розбійники на хрестах: той регоче, а той співає.

Якщо я спинюся на мить, заступ укриється листям.

Нам не вийти з цієї війни такими, якими прийшли.

Ніби зірка, дрижить ім'я у сітці густого страху.

Ось про це й сміялися розбійники на хрестах.

Як назвати це все? Обезшкіренням? Цю хворобу?

І пручається заступ – він звик до рук чорнороба.

Я й не зразу впізнала твій інший голос, мій садівниче,

і якщо це кличе смерть, то хай саме так і кличе.

Хай лишається послідовною, хай завершує гру

із твоїми очима, з нервовою рвучкістю рухів.

Відвойоване полум'я дотику свідчитиме, що ми вижили.

Стій же, жінко, між садом і катом.

Не опускай голови.